

МЕТОДОЛОГИЈА ЗА ОДРЕЂИВАЊЕ МАКСИМАЛНЕ ОТКУПНЕ ЦЕНЕ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ

I. ПРЕДМЕТ МЕТОДОЛОГИЈЕ

Ова методологија прописује одређивање максималне откупне цене електричне енергије произведене из обновљивих извора, која се примењује у поступку аукција за тржишне премије. Ова методологија примењује се на електране које су предмет подстицаја, наведених у члану 12. Закона, као што су: 1) хидроелектране одобрене снаге до 30 MW; 2) хидроелектране на постојећој инфраструктури одобрене снаге до 30 MW; 3) електране на биомасу; 4) електране на биогаз; 5) ветроелектране; 6) соларне електране; 7) геотермалне електране; 8) електране на биоразградиви отпад; 9) електране на депонијски гас; 10) електране на гас из комуналног постројења за пречишћавање отпадних вода, 11) електране које користе друге обновљиве изворе енергије; и то за сваку врсту и подврсту електране, утврђену Уредбом којом се уређују квоте за тржишну премију и фид-ин тарифу (у даљем тексту Уредба о квотама).

Ова методологија се примењује на електране са инсталисаном снагом већом или једнаком са 500 kW или на ветроелектране инсталисане снаге веће или једнаке са 3 MW, које остварују подстицаје у поступку аукције за тржишне премије у ком се примењују максималне откупне цене електричне енергије.

II. ПОЈМОВИ И ДЕФИНИЦИЈЕ

Појмови употребљени у овој методологији имају следеће значење:

Појмови

Јединице у којима се изравајају

Инвестициони трошкови су годишњи трошкови развоја и изградње који се односе на развој пројекта, куповину земљишта, израду техничке документације за пројекат, набавку опреме, изградњу електране (грађевински и други радови) са прикључком на преносни или дистрибутивни систем електричне енергије, све у зависности од врсте или подврсте електране;

€/година

Оперативни трошкови (ОТ) могу бити фиксни оперативни трошкови (ФОТ) и варијабилни оперативни трошкови (ВОТ) за сваку врсту и подврсту електране. ОТ представљају годишње трошкове одржавања и рада електране, трошкове запослених, административне трошкове, трошкове осигурања, трошкове закупа земљишта, порезе и друге накнаде. Фиксни оперативни трошкови зависе од инсталисаног капацитета електране, а не од њене производње. Варијабилни оперативни трошкови, који не обухватају трошкове горива, зависе од производње електране, а не од њеног инсталисаног капацитета;

ФОТ €/година

ВОТ €/година

Трошкови горива за произведену електричну енергију су годишњи трошкови набавке горива и сви зависни трошкови набавке

€/година

горива електрана које користе горива из обновљивих извора, (електране на биомасу, електране на биогаз, електране на биоразградиви отпад, електране на депонијски гас, електране на гас из комунланог постројења за пречишћавање отпадних вода и електране које користе друге обновљиве изворе енергије и притом користе горива из обновљивих извора) искључујући приход од произведене топлотне енергије (ако постоји);

Производња електричне енергије је годишња производња електричне енергије за сваку врсту и подврсту електране и обрачунава се као производ инсталисаног капацитета електране помноженог са коефицијентом искоришћености електране;

MWh/година

Дисконтна стопа је фактор који се користи за свођење новчаних токова у будућности на садашњу вредност. У овој методологији као дисконтна стопа користиће се пондерисана просечна цена капитала (ППЦК) једнака за сваку врсту и подврсту електране у Републици Србији;

%

Корисни век је процењени животни век коришћења за сваку врсту и подврсту електране;

година

Коефицијент искоришћености електране је однос очекиване производње електричне енергије електране и максималне производње електричне енергије електране која би се добила када би електрана производила са максималним инсталисаним капацитетом током целе године;

%

Максимална откупна цена је максимална цена изнад које се понуде учесника на аукцији за тржишне премије не разматрају.

€/kWh

Остали појмови употребљени у овој методологији имају значење дефинисано Законом.

III. МЕТОДОЛОШКИ ПРИСТУП

Ова методологија се заснива на методу нивелисане цене електричне енергије (*Levelized Cost of Electricity*, у даљем тексту: Метод LCOE) којим се одређује максимална откупна цена електричне енергије која треба да обезбеди заштиту од ризика додељивања подстицаја пројектима са веома високим понудама на аукцији за електричну енергију произведену из обновљивих извора.

Агенција за енергетику Републике Србије (у даљем тексту: Агенција) одређује максималну откупну цену електричне енергије применом метода LCOE за сваку врсту и подврсту електране.

За новоизграђене електране и реконструисане електране израчунавају се различите максималне откупне цене електричне енергије.

IV. ОДРЕЂИВАЊЕ МАКСИМАЛНЕ ОТКУПНЕ ЦЕНЕ ЗА НОВОИЗГРАЂЕНЕ ЕЛЕКТРАНЕ

Метод LCOE за новоизграђене електране се заснива на концепту који за сваку електрану садашњу вредност збира дисконтованих прихода и садашњу вредност збира дисконтованих трошкова изједначава. Ово је потребно да би улагање у новоизграђену електрану било економски оправдано уз примену одговарајуће дисконтне стопе (ППЦК). Примена метода LCOE као резултат даје константну цену произведене електричне енергије која се примењује сваке године током корисног века електране.

IV.1 Изједначавање прихода и трошкова електране

Изједначавање прихода и трошкова сваке врсте и подврсте електране p врши се применом следеће формуле:

$$\sum_{t=1}^n \frac{E_{t,p} \times C_{g,p}}{(1 + \text{ППЦК}_p)^t} = \sum_{t=1}^n \frac{I_{t,p} + \text{ОТ}_{t,p} + \text{ТГ}_{t,p}}{(1 + \text{ППЦК}_p)^t}$$

где су:

- p – врста и подврста електране;
- t – дата година током корисног века електране;
- g – година у којој се врши одређивање максималне откупне цене;
- n – корисни век електране;
- $E_{t,p}$ – произведена електрична енергија по врсти и подврсти електране p у години t (MWh);
- $C_{g,p}$ – цена произведене електричне енергије по врсти и подврсти електране p у години t (€/MWh);
- $I_{t,p}$ – инвестициони трошкови по врсти и подврсти електране p у години t (€);
- $\text{ОТ}_{t,p}$ – оперативни трошкови (без трошкова горива) по врсти и подврсти електране p у години t (€);
- $\text{ТГ}_{t,p}$ – трошкови горива по врсти и подврсти електране p у години t (€);
- ППЦК_p – пондерисана просечна цена капитала (%).

Имајући у виду да је цена произведене електричне енергије константна она се ставља испред суме са леве стране једнакости и на тај начин се добија формула за њен обрачун.

IV.2 Одређивање цена произведене електричне енергије електране

Константна цена произведене електричне енергије сваке врсте и подврсте електране p израчунава се према следећој формули:

$$\forall p; C_{g,p} = \frac{\sum_{t=1}^n \frac{I_{t,p} + \text{ОТ}_{t,p} + \text{ТГ}_{t,p}}{(1 + \text{ППЦК}_p)^t}}{\sum_{t=1}^n \frac{E_{t,p}}{(1 + \text{ППЦК}_p)^t}}$$

Ова формула представља количник нето садашње вредности свих трошкова током корисног века електране и нето садашње вредности укупне произведене електричне енергије током корисног века електране.

Садашња вредност трошкова и садашња вредност производње електричне енергије за сваку врсту и подврсту електране p у години t се добија применом дисконтне стопе на трошкове електране и производњу електране.

За сваку врсту и подврсту електране, коначан $C_{г,п}$ се одређује као минимум између $C_{г,п}$ који је израчунат на начин описан у овој Методологији у години у којој се врши прорачун, фид-ин тарифа одређених у години пре ступања на снагу Закона (2020. година), $C_{г,п}$ који је израчунат на начин описан у овој Методологији у години која претходи години у којој се врши прорачун.

$$\forall п; C_{г,п} = \min\{C_{г,п}, \text{ФИТ}_{2020,п}, C_{г-1,п}\}$$

где је:

$\text{ФИТ}_{2020,п}$ – одобрена фид-ин тарифа у 2020. години (€/MWh).

За одређивање максималне откупне цене електричне енергије електране Агенција прикупља податке од енергетских субјеката са територије Републике Србије и јавно доступне међународне податке из релевантних извора који прате ову област. При томе Агенција разматра специфичности различитих технологија, величине електрана, цену горива на тржишту и друге параметре за пројекте који ће се градити и производити електричну енергију у Републици Србији. Коришћене вредности се преузимају из најновијих података доступних у тим изворима. Узимају се улазни подаци за електране са просечним перформансама, а не за електране са најбољим перформансама.

Ако су процене трошкова које се користе за прорачун изражене у некој другој валути, оне се конвертују у евро по средњем курсу Народне банке Србије на дан обрачуна.

IV.3 Инвестициони трошкови

Инвестициони трошкови израчунавају се множењем инсталисане снаге за сваку врсту и подврсту електране и јединичног инвестиционог трошка.

Инвестициони трошкови израчунавају се према следећој формули:

$$I_{т,п} = C_{п} \times \text{ЈИ}_{т,п}$$

где су:

$C_{п}$ – инсталисане снаге по врсти и подврсти електране p (MW) и

$\text{ЈИ}_{т,п}$ – јединични инвестициони трошкови по врсти и подврсти електране p у години t (€/MW).

За електране у којима Уредба којом се утврђују квоте за тржишне премије и фид-ин тарифе утврђује подврсту (нпр. 3–10 MW) средња вредност подврсте се користи као инсталисана снага (нпр. 6,5 MW). Ако Уредба о квотама даје само вредност (нпр. преко 0,5 MW или до 0,5 MW) таква вредност се користи (нпр. 0,5 MW) у оба примера. Инсталисана снага сваке врсте и подврсте електране p изражава се у вредности наизменичне струје.

IV.4 Оперативни трошкови

Оперативни трошкови израчунавају се као сума фиксних и варијабилних оперативних трошкова. Варијабилни оперативни трошкови не укључују трошкове горива.

Оперативни трошкови израчунавају се према следећој формули:

$$OT_{t,p} = C_p \times J\Phi OT_{t,p} + E_{t,p} \times JBOT_{t,p}$$

где су:

$J\Phi OT_{t,p}$ – јединични фиксни оперативни трошкови по врсти и подврсти електране p у години t (€/MW) и

$JBOT_{t,p}$ – јединични варијабилни оперативни трошкови по врсти и подврсти електране p у години t (€/MWh).

IV.5 Трошкови горива за произведену електричну енергију

Трошкови горива за произведену електричну енергију за хидроелектране, ветроелектране, електране на соларну енергију и електране на геотермалну енергију износе нула, односно не обрачунавају се. Електране које користе технологију сагоревања (електране на биомасу, електране на биогаз, електране на биоразградиви отпад, електране на депонијски гас, електране на гас из комунланог постројења за пречишћавање отпадних вода и електране које користе друге обновљиве изворе енергије и притом користе горива из обновљивих извора) имају овај трошак.

Трошкови горива за произведену електричну енергију израчунавају се према следећој формули:

$$TG_{t,p} = TPG_{t,p} - PTE_{t,p}$$

где су:

$TPG_{t,p}$ – трошкови потрошеног горива електране p у години t (€) и

$PTE_{t,p}$ – приход од произведене топлотне енергије по врсти и подврсти електране p у години t (€).

Трошкови горива за произведену електричну енергију електране p у години t израчунавају се као разлика трошкова потрошеног горива на улазу у комору за сагоревање у електрани p у години t и прихода електране p од произведене топлотне енергије у години t . Из разлога што део топлотне енергије, која је нуспроизвод у процесу сагоревања, може имати економску вредност, ова вредност се одузима од укупних трошкови потрошеног горива. На овај начин се узимају у обзир само они трошкови горива који се користе за производњу електричне енергије.

Трошкови потрошеног горива електране израчунавају се према следећој формули:

$$TPG_{t,p} = E_{t,p} * \frac{JCG_{t,p}}{KKDE_p}$$

где су:

$JCG_{t,p}$ – јединична цена горива (€/ MWh) и

$ККДЕ_{\pi}$ – коефицијент корисног дејства електричне енергије по врсти и подврсти електране π . Овај коефицијент представља однос произведене електричне енергије (MWh) и укупног утрошеног горива у јединици топлотне енергије (MWh).

Приход електране од произведене топлотне енергије израчунава се према следећој формули:

$$ПТЕ_{\tau, \pi} = E_{\tau, \pi} * ЈЦТ_{\tau, \pi} * \frac{ККДТ_E}{ККДЕ_E}$$

где су:

$ЈЦТ_{\tau, \pi}$ – јединична цена топлотне енергије (€/ MWh);

$ККДТ_{\pi}$ – коефицијент корисног дејства топлотне енергије по врсти и подврсти електране π . Овај коефицијент представља однос произведене топлотне енергије (MWh) и утрошеног горива у јединици топлотне енергије (MWh).

IV.6 Произведена електрична енергија

Произведена електрична енергија по врсти и подврсти електране π у години t израчунава се према следећој формули:

$$E_{\tau, \pi} = C_{\pi} * 8760 * КИ_{\pi}$$

где је:

$КИ_{\pi}$ – коефицијент искоришћености по врсти и подврсти електране π (%).

Укупна произведена електрична енергија сваке врсте и подврсте електране π у години t израчунава се као производ инсталисане снаге електране, укупног броја сати у години и коефицијента искоришћености електране.

IV.7 Пондерисана просечна цена капитала (ППЦК)

Пондерисана просечна цена капитала је пондерисани просек стопе приноса на сопствени капитал и пондерисане просечне стопе приноса на позајмљени капитал, према пондерима од 0,7 за сопствени капитал и 0,3 за позајмљени капитал и обрачунава се пре опорезивања према следећој формули:

$$ППЦК_{\tau} = \frac{0,3 * ЦСК_{\tau}}{1 - СП_{\tau}} + 0,7 * ЦПК_{\tau}$$

где су:

$ППЦК_{\tau}$ – пондерисана просечна цена капитала у години τ ;

$ЦСК_{\tau}$ – цена сопственог капитала после опорезивања у у години τ ;

$СП_{\tau}$ – стопа пореза на добит према важећим законским прописима у години τ и

$ЦПК_{\tau}$ – пондерисана просечна цена позајмљеног капитала у години τ .

Цена сопственог капитала после опорезивања треба да одражава специфични ризик производње из обновљивих извора електричне енергије, ризик земље и преовлађујуће услове прибављања капитала на финансијском тржишту у години у којој се врши обрачун максимално отупне цене електричне енергије.

Цена позајмљеног капитала се признаје до нивоа цене обазриво и рационално позајмљених средстава.

V. ОДРЕЂИВАЊЕ МАКСИМАЛНЕ ОТКУПНЕ ЦЕНЕ ЗА РЕКОНСТРУИСАНЕ ЕЛЕКТРАНЕ

Дефиниција и критеријуми за реконструисане електране

Максимална откупна цена се одређује у складу са овом методологијом за реконструисане електране дефинисане Законом које производе електричну енергију из обновљивих извора ако је улагање у реконструкцију електране значајно и превазилази праг од 60% од инвестиционих трошкова новоизграђене електране.

Методологија за реконструисане електране

Израчунавање максималне откупне цене електричне енергије за реконструисане електране заснива се на истом методу, формулама и улазним подацима као за новоизграђене електране за све врсте и подврсте електрана, изузев за улазни податак о вредности инвестиционих трошкова за који се узима да износи 60% од вредности инвестиционих трошкова новоизграђене електране.

Овако добијена максимална откупна цена произведене електричне енергије за реконструисане електране је нижа од максимална откупне цене произведене електричне енергије за новоизграђене електране.

VI. ПРИМЕНА МЕТОДОЛОГИЈЕ

Максимална откупна цена произведене електричне енергије коју утврђује Агенција у складу са Законом изражава се у евроцентима по kWh.

Максимална откупна цена електричне енергије утврђује се за сваку врсту и подврсту електране из Уредбе о квотама и то за новоизграђане и реконструисане електране.

Агенција сваког децембра текуће године доноси одлуку о максималној откупној цени електричне енергије која се примењује на свим аукцијама које се спроводе током наредне календарске године.